

Skolen tages bort fra Kommunen. Dog ønsker jeg ikke, de helt skal fjernes. Det er ret rimeligt, at Kommunerne bærer en Del af disse Byrder. Navnlig kunde jeg tænke mig, at det er Kommunernes Pligt at sørge for passende Lokaler, for disses Renligholdelse og Opvarmning. Men hvad Lærernes Lønninger angaar, vilde jeg foretrække, om det var Staten, der udredede dem. Saa længe vi har den nuværende Ordning, hvorefter Kommunen skal bære en Del af Udgifterne, vil vi faa et meget forskelligartet Skolevæsen, saadan som Tilfældet er nu. Det beror for en stor Del paa, om der i Kommunen er virkelig Sans og Villighed til at bringe Ofre. Endvidere paa, hvor langt Kommunens økonomiske Evne strækker. Man kan rose vore Kommuner saa meget, man vil, men man kan paa den anden Side ikke undlade at bebrejde adskillige Kommuner for stor Karighed overfor deres Skolevæsen. Vi ved, det kan være vanskeligt mange Steder i Kommunerne at faa Sogneraadet til at bevilge det nødvendige Skolemateriel, og Skolerne maa derfor arbejde med gammelt og daarligt Materiel. Og vi ved, at mange Steder lønner Kommunerne deres Lærere daarligt, jeg kunde fristes til at sige skandaløst daarligt. Naar et Sogneraad saaledes ikke undser sig for at byde en Lærer, der skal undervise Kommunens Børn 6 Maaneder om Vinteren, en Løn af 350. Kr. paa egen Kost, siger jeg, det er en skandaløs Lønning. Om det nu ligger i, at Kommunalbestyrelserne ingen Sans har for, hvad Undervisningen er værd, eller om det ligger i, at disse Kommuner er saa bundfattede, at de ikke kan betale mere, skal jeg lade være usagt, men Forholdet er i højeste Grad uheldigt. Det vilde være naturligt, synes jeg, om det var Staten, der udredede Lærertilønningerne, og at disse fastsattes paa en saadan Maade, at vi virkelig blev i Stand til at knytte gode Kræfter til vor Skole. Det kan vi ikke vente i Fremtiden, hvis vi bevarer den nuværende Ordning. Det er sørgeligt at vide, at paa Seminarierne gaar Elevantallet stærkt tilbage. Det er vel gaaet ned til Halvdelen af det, det var for faa Aar siden. Og vore Privatseminarier staar for en stor Del omtrent paa Fallittens Rand. Men endnu sørgeligere er, at de unge Mennesker, der søger vore Seminarier, ikke blot tager af i Antal, men ogsaa i Kvalitet. De virkelig gode Hoveder blandt de unge Mennesker vil i Øjeblikket ikke gaa Lærervejen. Og tidligere var det Gaard-

mandsklassen, der sendte de fleste Elever paa Seminarium, nu er det Arbejderklassen og Lærerstanden. Det er nødvendigt, at Staten her træder til og sørger for, at vi faar en bedre Læreruddannelse, og at Lærerne faar bedre Kaar. Det er ogsaa et Forhold, der maa tages ind under Kommissionens Overvejelse.

Ogsaa af en anden Grund kunde jeg ønske en rationel Ordning af det økonomiske Forhold mellem Stat og Kommune. Det er saa højst forskellige Beløb, Staten nu yder som Tilskud til Undervisning for de forskellige Elever, enkelte Steder ofrer den 1 000—1 100—1 200 Kr. som aarligt Tilskud til en Elevers Undervisning og Opdragelse, andre Steder giver den kun 10—20 Kr. og overlader saa til Kommunen at sørge for Resten. Dette er en uheldig og en uretfærdig Ordning, og Forholdet fortjener at tages op til nøje Overvejelse. Fik vi en saadan Ordning, at Staten kom til at bære Udgifterne ved Undervisningsvæsenet, vilde vi faa et godt Undervisningsvæsen overalt i vort Land. Alle Kommuner vilde kappes om at faa deres Undervisningsvæsen gjort saa godt som muligt, naar de var fritagne for at bære de økonomiske Byrder, der er forbundne dermed.

Et andet Spørgsmaal, som Kommissionen naturligvis maa beskæftige sig med, er Skolens Tilsyn. Her kan jeg være enig med det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen). Jeg ønsker paa intet Punkt at berøve Kommunerne deres Ret og den Indflydelse, de i Øjeblikket har paa Skolens Styrelse, men jeg ønsker, at denne Ret og denne Indflydelse maa blive udvidet. Jeg kan her henvise til den Betænkning, som blev afgivet fra Socialdemokratiets Side, den Gang vi behandlede Skoletilsynsloven i 1911—12. Vi fremsatte der det Hovedkrav, at Skolens Styrelse fra dens nederste til dens øverste Trin skulde lægges i Hænderne paa den lige og almindelige Valgret og ikke alene gives til de Folk, som havde Valgret, fordi de betalte kommunal Skat; de Forældre eller Værger, som paa Grund af deres Fattigdom ikke betalte Skat, men som havde Børn, der søgte Skolen, burde ikke være udelukkede fra at øve deres Indflydelse paa Skolens Styre. Vi ønsker et saadant Styre indført til Afløsning af det Embedsmandsstyre, som Skolen i Øjeblikket er underkastet, saaledes at vi bliver fri for alt, hvad der hedder fødte Medlemmer omkring i Skolekommissioner, Skoledirektioner, og hvad det nu kan være, og saa-